

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پایان نامه کارشناسی ارشد در (مدیریت کارآفرینی - گرایش سازمانی)

عنوان:

مطالعه عوامل تاثیرگذار بر نهادینه سازی

کارآفرینی سازمانی

(مطالعه موردی: شرکت مخابرات شهرستان همدان)

استاد (اساتید) راهنما:

دکتر امین رضا کمالیان

استاد مشاور:

دکتر نورمحمد یعقوبی

تحقیق و نگارش:

اشکان الیاس کردی

پاییز ۱۳۸۹

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان مطالعه عوامل تاثیرگذار بر نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی توسط دانشجو اشکان الیاس کردی تحت راهنمایی استاد پایان نامه دکتر امین رضا کمالیان تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

(نام و امضاء دانشجو)

این پایان نامه ۴ واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ توسط هیئت داوران بررسی و درجه به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانوادگی	امضاء	تاریخ
استاد راهنما: دکتر امین رضا کمالیان		
استاد راهنما:		
استاد مشاور: دکتر نور محمد یعقوبی		
داور ۱: دکتر باقر کرد		
داور ۲: دکتر نظر دهمرده		
نماینده تحصیلات تکمیلی:		

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب اشکان الیاس کردی تأیید می‌کنم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان‌نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می‌باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو:

امضاء

تقدیم به

مادرم عزیز و مهربانم که نماد است از
صبوری و سادگی

و

تقدیم به

پدرم که نماد است از
تلاش

و

تقدیم به

برادرم، مهربانم ارزشمندی که نمادی است از
غرور و عزت نفس

سپاسگزاری

از جناب آقای دکتر کمالیان و دکتر نور محمد یعقوبی که راهنمایی هایشان تاثیر بسزایی در اتمام این پایان نامه داشته بسیار سپاسگزارم و برای آنها از صمیم قلب آرزوی شادی و سلامتی دارم. و امیدوارم شاگرد خوبی برایشان بوده باشم و هیچ وقت درس هایی که از آنها آموختم فراموش نکنم.

چکیده:

سازمان هایی که انعطاف پذیر نباشند در گذر زمان از چرخه رقابتی خارج خواهند شد در نتیجه انعطاف پذیر بودن و عکس العمل مناسب سازمان ها با توجه به تغییرات محیطی ضروری است. آنچه که بدیهی است، از ارکان های اساسی هر سازمان نیروی انسانی آن سازمان است چه بسا اگر نیروی انسانی در برابر تغییرات سازمانی کمتر مقاومت کند سازمان ها در برابر تغییرات محیطی راحت تر می توانند عکس العمل نشان دهند. حال اگر فرهنگ کارآفرینی و شاخص های سازمان کارآفرین در سازمان یاده شده حاکم باشد در کنار حمایت مدیریت عالی، می توانیم سازمان را به سازمانی کارآفرین تبدیل نماییم که کارآفرینی آگاهانه، برنامه ریزی شده و هدفمند در آن نهادینه شده است و همچنین کارکنان آن سازمان علاوه بر اینکه مقاومت کمتری در برابر تغییرات از خود نشان می دهند خود نیز از افرادی باشند که در سطح وسیع تری، در جهت بهبود فرآیند های سازمان پیشگام باشند و در نهایت سازمان، سازمانی باشد نوآور و کارآفرین، که در آن کارآفرینی نهادینه شده است. در این مقاله داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS و از طریق آزمون رگرسیون و آزمون همبستگی پیرسون و آزمون χ^2 و آزمون F مورد بررسی قرار گرفت، نتایج بدست آمده حاکی از آن است که پیاده سازی شاخص های سازمان های با نهادینه سازی نوآوری ارتباط معناداری دارد و بین ویژگیهای فردی و سازمانی با نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی در سازمان ارتباط مثبتی وجود دارد. نتایج بدست آمده با استفاده از تحلیل عاملی نشان داد عوامل تاثیر گذار بر کارآفرینی را می توان به صورت، دو عامل نوآوری سازمانی و فرهنگ پشتیبانی و ریسک پذیری سازمانی مطرح ساخت و در انتها نیز مدلی جهت نهادینه سازی کارآفرینی ارائه شده است.

کلمات کلیدی: کارآفرینی سازمانی، کارآفرین، نهادینه سازی

فهرست مطالب

۱	فصل اول کلیات.....
۲	۱-۱ مقدمه.....
۲	۲-۱ تشریح و بیان موضوع.....
۴	۳-۱ ضرورت و اهمیت تحقیق.....
۴	۴-۱ اهداف تحقیق.....
۵	۵-۱ چهارچوب نظری تحقیق.....
۶	۶-۱ سئوالات تحقیق:.....
۶	۷-۱ فرضیه های تحقیق:.....
۷	۸-۱ محدودیت تحقیق.....
۷	۹-۱ تعاریف واژگان و مفاهیم اساسی تحقیق:.....
۸	۱۰-۱ قلمرو مکانی تحقیق:.....
۸	۱۱-۱ قلمرو زمانی تحقیق:.....
۹	خلاصه.....
۱۰	مراجع.....
۱۱	فصل دوم ادبیات و پیشینه تحقیق.....
۱۲	۱-۲ مقدمه:.....
۱۵	۲-۲ کارآفرینی.....
۲۰	۳-۲ نقدی بر تعاریف مختلف ارائه شده در خصوص کارآفرینی.....
۲۰	۴-۲ رابطه نوآوری، خلاقیت و تغییر.....
۲۲	۵-۲ تاریخچه کارآفرینی سازمانی.....
۲۳	۶-۲ کارآفرینی سازمانی.....
۲۴	۷-۲ ویژگیهای کارآفرینان سازمانی.....

۲۶	۸-۲ مقایسه ویژگی های کارآفرینان مستقل و کارآفرینان سازمانی.....
۲۶	۱-۸-۲ ویژگیهای شخصیتی.....
۲۷	۲-۸-۲ ویژگیهای شخصی و جمعیت شناختی.....
۲۸	۳-۸-۲ تفاوت‌های کارکردی کارآفرینی مستقل با کارآفرینی سازمانی.....
۲۹	۹-۲ ویژگی های سازمان کارآفرین.....
۲۹	۱۱-۹-۲ ابعاد ساختاری سازمانهای کارآفرین.....
۳۰	۱-۱-۹-۲ غیر رسمی بودن.....
۳۱	۲-۱-۹-۲ تخصصی نبودن.....
۳۱	۳-۱-۹-۲ نداشتن استاندارد.....
۳۱	۴-۱-۹-۲ کم رنگ بودن سلسله مراتب.....
۳۲	۵-۱-۹-۲ نداشتن پیچیدگی.....
۳۳	۶-۱-۹-۲ عدم تمرکز.....
۳۳	۷-۱-۹-۲ حرفه ای بودن.....
۳۴	۸-۱-۹-۲ نسبت پرسنلی.....
۳۵	۹-۱-۹-۲ حمایت مدیریت.....
۳۸	۲-۹-۲ ابعاد محتوایی سازمان کارآفرین.....
۳۸	۱-۲-۹-۲ اندازه سازمان.....
۳۸	۲-۲-۹-۲ تکنولوژی سازمان.....
۳۹	۳-۲-۹-۲ محیط.....
۴۳	۱۰-۲ ابستر اجتماعی کارآفرینی:.....
۴۳	۱۱-۲ فرهنگ کارآفرینی.....
۴۴	۱۲-۲ سیاست کارآفرینی:.....
۴۵	۱۳-۲ اقتصاد کارآفرینی:.....
۴۵	۱۴-۲ فرهنگ سازمان کارآفرین:.....
۴۶	۱۵-۲ علل تمایل به کارآفرینی درون سازمانی.....
۴۷	۱۶-۲ فرهنگ سازمانی در برابر فرهنگ درون سازمانی.....
۴۷	۱۷-۲ محیط (داخلی) کارآفرینی درون سازمانی.....

۴۸	۱۸-۲ ایجاد کارآفرینی درون سازمانی در سازمان
۴۹	۱۹-۲ کارآفرینی در سازمان های بزرگ
۵۰	۲۰-۲ دولت کارآفرین
۵۱	۲۱-۲ الگوی دولت کارآفرین
۵۳	۲۲-۲ مدل های کارآفرینی سازمانی و فرایند های کارآفرینی سازمانی
۵۳	۲۲-۲-۱ مراحل کارآفرینی سازمانی
۵۴	۲۲-۲-۲ مدل تعاملی کارآفرینی سازمانی
۵۶	۲۲-۲-۳ مدل استراتژیکی کارآفرینی سازمانی
۵۶	۲۲-۲-۴ مدل OSIM
۵۷	۲۲-۲-۵ مدل سه شاخگی برای کارآفرینی سازمانی
۵۸	۲۳-۲ پیشینه یابی
۶۱	خلاصه
۶۲	مراجع
۶۴	فصل سوم روش شناسی تحقیق
۶۵	۳-۱ مقدمه
۶۵	۳-۲ روش تحقیق
۶۵	۳-۳ جامعه آماری
۶۶	۳-۴ نمونه گیری و روش نمونه گیری
۶۶	۳-۵ روش تعیین حجم نمونه
۶۸	۳-۶ ابزار تحقیق
۶۸	۳-۷ روایی و پایایی پرسشنامه
۶۸	۳-۷-۱ روایی ابزار تحقیق
۶۹	۳-۷-۲ پایایی ابزار تحقیق
۶۹	۳-۸ روش تجزیه و تحلیل آماری
۶۹	۳-۸-۱ آزمون میانگین جامعه
۶۹	۳-۸-۲ ضریب همبستگی پیرسون

۷۰	۳-۸-۳ رگرسیون خطی ساده:.....
۷۰	۳-۸-۴ تحلیل واریانس.....
۷۱	۳-۸-۵ تحلیل عاملی.....
۷۳	خلاصه.....
۷۵	فصل چهارم تجزیه و تحلیل داده ها
۷۶	۳-۱ مقدمه
۷۶	۳-۲ آمار توصیفی
۷۶	۳-۲-۱ بررسی و تحلیل متغیرهای جمعیت شناختی.....
۷۶	۳-۲-۱-۱ جنسیت.....
۷۸	۳-۲-۱-۲ تحصیلات.....
۷۹	۳-۳ تجزیه و تحلیل داده ها:.....
۷۹	۳-۳-۱ فرضیه اصلی یک.....
۸۰	۳-۳-۲ فرضیه اصلی دو.....
۸۲	۳-۳-۳ بررسی تاثیر متغیرها بر روی متغیر نهادینه سازی کارآفرینی.....
۸۳	۳-۳-۴ فرضیه اصلی سه.....
۸۴	۳-۳-۵ فرضیه فرعی اول.....
۸۵	۳-۳-۶ فرضیه فرعی دوم.....
۸۶	۳-۳-۷ بررسی ارتباط مثبت ساختار منعطف با نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....
۸۷	۳-۳-۸ بررسی ارتباط مثبت کنترل سازمانی با نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....
۸۸	۳-۳-۹ فرضیه فرعی سوم.....
۸۹	۳-۳-۱۰ فرضیه فرعی چهارم
۹۰	۳-۳-۱۱ فرضیه اصلی چهار.....
۹۱	۳-۳-۱۲ فرضیه فرعی پنجم.....
۹۲	۳-۳-۱۳ فرضیه فرعی ششم.....
۹۳	۳-۳-۱۴ بررسی ارتباط مثبت مرکز کنترل درونی با نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....
۹۵	۳-۳-۱۵ فرضیه فرعی هفتم.....
۹۶	۳-۳-۱۶ فرضیه فرعی هشتم.....

۹۷.....	۱۷-۳-۳ بررسی ارتباط مثبت نیاز به استقلال با نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....
۹۸.....	۱۸-۳-۳ رتبه بندی متغیرها.....
۹۹.....	۱۹-۳-۳ سؤال اصلی تحقیق.....
۱۰۰.....	۲۰-۳-۳ سؤال اصلی تحقیق.....
۱۰۱.....	۲۱-۳-۳ تحلیل عاملی عوامل موثر در توسعه کارآفرینی در سازمان.....
۱۰۴.....	۲۲-۳-۳ بررسی تاثیر رده های تحصیلی کارکنان و تاثیر گذاری عوامل سازمانی بر نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....
۱۱۰.....	۴-۳.....
۱۱۱.....	فصل پنجم نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات.....
۱۱۶.....	منابع و مراجع.....
۱۱۹.....	پیوست ۱ نمونه پرسشنامه.....
۱۲۲.....	پیوست ۲ جداول spss.....

فهرست جدول ها

عنوان جدول	صفحه
جدول (۱-۲) مقایسه ویژگیهای شخصیتی کارآفرینان مستقل با کارآفرینان سازمانی.....	۲۶
جدول (۲-۲) مقایسه سازمان های کارآفرین و سنتی از لحاظ ساختار ارتباطات و ساختار سازمانی.....	۴۱
جدول (۳-۲) مقایسه سازمان های کارآفرین و سنتی از لحاظ مراحل کارآفرینی درون سازمانی.....	۴۲
جدول (۴-۲) مقایسه سازمان های کارآفرین و سنتی از لحاظ ارزیابی محیط داخل.....	۴۳
جدول (۵-۲) ویژگی های فعالیت های کارآفرینانه درون سازمانی.....	۴۸
جدول (۶-۴) توزیع پاسخ دهندگان بر حسب جنسیت.....	۷۷
جدول (۷-۴) توزیع پاسخ دهندگان بر حسب تحصیلات.....	۷۸
جدول (۸-۴) نتایج آزمون تی استیودنت در ارتباط با فرضیه اصلی اول.....	۷۹
جدول (۹-۴) آزمون تی استیودنت در ارتباط با فرضیه اصلی اول.....	۸۰
جدول (۱۰-۴) آزمون تی استیودنت در ارتباط با فرضیه اصلی دوم.....	۸۱
جدول (۱۱-۴) آزمون تی استیودنت در ارتباط با فرضیه اصلی دوم.....	۸۱
جدول (۱۲-۴) نتایج آزمون X² در ارتباط با بررسی تاثیر متغیرها بر نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....	۸۲
جدول (۱۳-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه اصلی سوم.....	۸۳
جدول (۱۴-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی اول.....	۸۴
جدول (۱۵-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی دوم.....	۸۶
جدول (۱۶-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در مورد ارتباط انعطاف پذیری ساختار با نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....	۸۷
جدول (۱۷-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در مورد ارتباط مثبت سیستم کنترل با نهادینه سازی کارآفرینی سازمانی.....	۸۸
جدول (۱۸-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی سوم.....	۸۹
جدول (۱۹-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی چهارم.....	۹۰
جدول (۲۰-۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه اصلی چهارم.....	۹۱

- جدول (۴-۲۱) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی پنجم..... ۹۲
- جدول (۴-۲۲) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی ششم..... ۹۳
- جدول (۴-۲۳) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در مورد ارتباط مثبت مرکز کنترل درونی با نهادینه سازی
کارآفرینی سازمانی..... ۹۴
- جدول (۴-۲۴) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی هفتم..... ۹۵
- جدول (۴-۲۵) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در ارتباط با فرضیه فرعی هشتم..... ۹۶
- جدول (۴-۲۶) نتایج آزمون همبستگی پیرسون در مورد ارتباط مثبت نیاز به استقلال با نهادینه سازی کارآفرینی
سازمانی..... ۹۷
- جدول (۴-۲۷) نتایج آزمون رگرسیون خطی در ارتباط با رتبه بندی تاثیر متغیرها بر نهادینه سازی کارآفرینی
سازمانی..... ۹۸
- جدول (۴-۲۸) نتایج آزمون رگرسیون خطی در ارتباط با رتبه بندی تاثیر عوامل ساختاری..... ۹۹
- جدول (۴-۲۹) نتایج آزمون رگرسیون خطی در ارتباط با رتبه بندی تاثیر ویژگی های فردی بر نهادینه سازی
کارآفرینی سازمانی..... ۱۰۰
- جدول (۴-۳۰) عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی در سازمان..... ۱۰۱
- جدول (۴-۳۱) خلاصه تحلیل عاملی عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی در سازمان..... ۱۰۲
- جدول (۴-۳۲) متغیرهای عامل ها و بار عاملی بدست آمده از ماتریس دوران یافته..... ۱۰۳
- جدول (۴-۳۳) نتایج آزمون F در ارتباط با رسمیت کم..... ۱۰۴
- جدول (۴-۳۴) نتایج آزمون F در ارتباط با سیستم پاداش..... ۱۰۶
- جدول (۴-۳۵) نتایج آزمون F در ارتباط با انعطاف پذیری..... ۱۰۶
- جدول (۴-۳۶) نتایج آزمون F در ارتباط با حمایت مدیریت..... ۱۰۷
- جدول (۴-۳۷) نتایج آزمون F در ارتباط با سیستم پیشنهادات..... ۱۰۸
- جدول (۴-۳۸) نتایج آزمون F در ارتباط با سیستم کنترل..... ۱۰۹

فهرست شکل ها

عنوان شکل	صفحه
شکل (۱-۱) - چهارچوب نظری تحقیق.....	۵
شکل (۲-۲) ارتباط میان خلاقیت، نوآوری و تغییر.....	۲۱
شکل (۳-۲) مدل ویژگی های شخصیتی کارآفرینان ارائه شده توسط هیان چی کو.....	۲۶
شکل (۴-۲) - فرآیند شکل گیری و تاسیس شرکت های خود مختار.....	۵۰
شکل (۵-۲) مدل تعاملی کارآفرینی سازمانی.....	۵۵
شکل (۶-۲) مدل استراتژیکی کارآفرینی سازمانی.....	۵۶
شکل (۷-۲) مدل OSIM.....	۵۷
شکل (۸-۲) مدل سه شاخگی.....	۵۸
شکل (۹-۲) عوامل تاثیر گذار بر کارآفرینی سازمانی.....	۶۰
شکل (۱۰-۴) توزیع پاسخ دهندگان بر حسب جنسیت.....	۷۷
شکل (۱۱-۴) توزیع پاسخ دهندگان بر حسب تحصیلات.....	۷۸
شکل (۱۲-۵) مدل پیشنهادی از نویسندگان تحقیق.....	۱۱۴

فهرست روابط

۶۷	رابطه (۱-۳)
۶۷	رابطه (۲-۳)
۶۹	رابطه (۳-۳)
۷۰	رابطه (۴-۳)
۷۱	رابطه (۶-۳)

فهرست علائم

نشانه	علامت
واریانس جامعه	σ^2
مقدار اشتباه مجاز در برآورد پارامتر	ϵ
سطح خطا	α
احتمال توزیع نرمال	Z
فرض صفر	H_0
فرض یک	H_1

فصل اول

کلیات

۱-۱ مقدمه:

یکی از بزرگترین چالش‌های پیش روی جوامع مختلف، مسأله تغییرات سریع و فزاینده‌ای است که هر سال و بلکه هر روز بیش از پیش در همه بخش‌های جوامع انسانی اعم از فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ... شاهد آن هستیم. قرن بیست و یکم، به عنوان قرن دانش معرفی شده است و رشد علوم بشری، رویارویی با تحولات مختلف را امری ناگزیر ساخته است. این تحولات بخصوص در مسأله توسعه اقتصادی کشورها چنان سریع در حال وقوع است که در طول چند دهه و حتی چند سال اخیر، باعث حضور برخی کشورهای در حال توسعه به عنوان قطب‌های مطرح در زمینه توسعه اقتصادی و اجتماعی شده است. بررسی بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه که مسیر خود را با موفقیت طی می‌کنند، نشان داده است که یکی از مهمترین عوامل توسعه این کشورها تقویت بخش خصوصی و به طور خاص، حضور پررنگ کسب و کارهای کوچک و مستقل و سازمان‌های کارآفرین به عنوان سازمان‌هایی پویا و خلاق که استراتژی، ساختار و عملکرد خود را به سرعت با تحولات روز هماهنگ می‌سازند، می‌باشد.

بی‌شک، روند توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه یافته، بیانگر این واقعیت است که اقتصاد تحت تاثیر کارآفرینی است، به گونه‌ای که کارآفرینان در توسعه اقتصادی کشورهای توسعه یافته، نقش محوری داشته‌اند و کشورهای توسعه نیافته اهمیت آن را در توسعه اقتصادی نادیده گرفته‌اند؛ سرمایه در دسترس کشورها را کشف و از آنها بهره‌برداری می‌کنند (احمدپور داریانی و مقیمی، ۱۳۸۷: ۴۹)

۱-۲ تشریح و بیان موضوع:

یکی از رویکردهای سازمان‌ها برای پاسخ به چالش‌های فزاینده، کارآفرینی سازمانی است. کارآفرینی عبارت است از فرآیند شناسایی فرصت‌ها، نوآوری برای استفاده از فرصت‌ها و اقدام مخاطره‌آمیز برای ایجاد ارزش (یداللهی فارسی، ۱۳۸۴). در عصر حاضر، ریشه تحولات و دگرگونی‌های مختلف نظام‌های اجتماعی-اقتصادی در پیشرفت‌ها و تغییرات ناشی از علم و تکنولوژی نهفته است. بی‌تردید، سازمان‌های موجود در کشورمان با تحولات و تغییرات گسترده‌ای در داخل و در سطوح بین‌المللی مواجه هستند. از این رو، تضمین تداوم حیات و بقای سازمان‌ها مستلزم ارائه راه‌حل‌ها و روش‌های جدید مقابله با مشکلات است که به خلاقیت و